



Atıf/Citation

Arslan, F., Üzülmez, M., (2020), Öğrenci Tercihlerine Göre Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nin Etki Alanındaki Değişimler (2000-2019). Doğu Coğrafya Dergisi 25(43), 31-48

ÖĞRENCİ TERCİHLERİNE GÖRE MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ'NİN ETKİ ALANINDAKİ DEĞİŞİMLER (2000 – 2019)¹

The Changes in The Impact Area of Manisa Celal Bayar University According to Student Preferences (2000 – 2019)

Doç. Dr. Ferhat ARSLAN²

Dr. Mehmet ÜZÜLMEZ³



Öz

Üniversiteler, sadece verdikleri eğitim değil; buldukları şehri, bölgeyi ya da ülkeyi etkileyebilmeleri ile de üzerinde durulması gereken kurumlardır. Genç nüfusunun artışı ile birlikte üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısının artması, Türkiye’de üniversiteleşme hızını da yükseltmiştir. Türkiye, mevcut 212 üniversite ile üniversiteleşmesini niceliksel olarak tamamlamak üzeredir. Üniversitelerin niteliklerinin geliştirilebilmesi için bölgesel kalkınma odaklı ihtisaslaşmanın amaçlanması üniversitelerin etki alanlarının belirlenmesini gerekli kılmıştır. Bu çalışma, Manisa Celal Bayar Üniversitesinin (MCBÜ) etki alanını bulmayı amaçlamış ve belirlenen fakültelerin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet illerini temel veri olarak kullanmıştır. Çalışmada elde edilen veriler ArcGIS 10.4.1 yazılımı ile sayısallaştırılmış ve çeşitli haritalar ile üniversitenin etki alanındaki değişim ortaya konulmuştur. Çalışma sonucunda, üniversiteye kayıt yaptıran öğrencilerin ikametlerinin Ege Bölgesi ve bölgeye komşu durumundaki Marmara ve Akdeniz bölgelerindeki illerde ağırlıkta olması nedeniyle üniversitenin etki alanının bölgesel nitelikli olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite, Etki Alanı, Manisa, Öğrenci Tercihleri.

Abstract

Universities are institutions that should be emphasized not only with their education, but also with their potential to affect the city, region or country. The increasing number of young people who want to get the college education of the population, it has increased the speed of a university degree in Turkey. Turkey has also completed a university degree to quantitatively with 212 universities. This situation made it necessary to determine the impact areas of the universities, aiming the regional development-oriented specialization in order to improve the qualifications of the universities. This study

¹ Bu çalışma, 3-5 Ekim 2019 tarihleri arasında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından düzenlenen II. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi’nde sunulan ve tam metni basılan “YÖK Atlas Veri Tabanına Göre Üniversitelerin Etki Alanındaki Değişimler: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği” başlıklı çalışmanın geliştirilmesi ve güncellenmesi ile hazırlanmıştır.

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, ferhat.arslan@cbu.edu.tr ORCID ID: 0000-0001-9495-921X

³ Gümüşhane Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, mehmet_uzulmez@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9116-0090

aimed to find the influence area of MCBU and used the residence cities of the students enrolled in the first year of the specified faculties as basic data. In the study, the data obtained were digitized using ArcGIS 10.4.1 software and the change in the domain of the university was presented with various maps. As a result of the study, it was concluded that the impact of the university is regional because the residences of the students enrolled in the university are predominant in the provinces of the Aegean and Marmara and Mediterranean regions adjacent to the region.

Keywords: *University, Impact Area, Manisa, Student Preferences*

1. Giriş

Eğitim, günümüz toplumlarının ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmelerini gerçekleştirmeleri için en önemli araçtır. Ülkelerin gelişmişlik göstergeleri arasında okur-yazar oranı, yükseköğretimden mezun kişi sayısı gibi kriterlerin ele alınması eğitimin aynı zamanda bir gelişmişlik belirteci olduğunu gösterir. Dolayısıyla eğitim, ülkelerin günümüz dünyasında söz sahibi olmaları açısından önemli bir kavram haline gelmiştir. Kökeni, Fransızca *université* kelimesine dayanan ve önemli bir eğitim kurumu olan *üniversite* sözcüğü ise, “Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayın yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu, darülfünun.” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2019). Toplumsal gelişimin merkezinde yer alan üniversiteleri (Erdem, 2013), örgün ve uzaktan eğitim sürecinde en yüksek düzeyde eğitimin verildiği merkezler olarak belirlemek mümkündür.

Toprak (2012), yükseköğrenime olan talep artışı ve dönemin ihtiyaçlarını giderme isteğiyle üniversitelerin üzerinde önemle durulan kurumlar haline geldiğini ifade eder. Üniversiteler ayrıca kuruldukları yerlerde şehrin kentsel fonksiyonlarında neden olduğu değişimlerle (sosyo- ekonomik, sosyo-kültürel, ticari vb.) şehrin hayatına canlılık kazandırarak küçük ve orta büyüklükteki kentlerin hızlı bir büyüme sürecine girmesine neden olur (Sargın, 2007; Işık, 2008). Üniversiteler aynı zamanda birer kültür elçisi olan öğrencileri aracılığıyla da şehirlerin tanıtılmasında etkin rol oynar (Aliağaoğlu ve Uzun, 2017). Bu açıdan bakıldığında üniversiteler; bireylerin, şehirlerin ve ülkelerin ekonomik düzeylerinin yükseltilmesinin yanında bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel zenginliklerinin artırılmasında yaptığı katkılar nedeniyle üzerinde çalışılmayı hak eden kurumlardır.

Türkiye’de, üniversitelerin buldukları kente, bölgeye ya da ülkeye katkılarına yönelik çok sayıda akademik çalışma bulunmaktadır. 1990’lı yıllardan itibaren yapılmaya başlanan bu çalışmalar, çeşitli yöntem ve modellemelerle üniversitelerin etkilerini incelemiştir. Aydemir (1994) tarafından hazırlanan ve bu konunun ilklerinden sayılabilecek çalışmada, Karadeniz Teknik Üniversitesi’nin Trabzon kentine etkisi ekonomik açıdan ele alınırken; Atik (1999) ise, Erciyes Üniversitesi’nin Kayseri kentindeki yerel ekonomiye katkısı rolü üzerinde durmuştur.

2000’li yıllara gelindiğinde üniversitelerin etkileri üzerinde de çok sayıda çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bunlardan birisi olan ve Gültekin, Çelik ve Nas (2008) tarafından hazırlanan makalede üniversitelerin kente olan etkileri toplumsal yapı, istihdam, sanayileşme, nüfus, kentleşme ile sosyal ve kültürel yapı açısından incelenirken; Çokgezen ve Altun (2018) üniversitelerin bölge ekonomisine katkısını “her ile bir üniversite” politikası üzerinden değerlendirmiştir. Öztürk, Torun ve Öztürk (2011), Anadolu’da kurulan üniversitelerin buldukları illerin sosyo-ekonomik yapılarına katkılarını incelediği çalışmalarında, üniversitelerin söz konusu katkılarının gerçekleşmesinde kentin fiziki, ekonomik ve sosyal/kültürel altyapısının önemli rol oynadığını belirtmiş ve bu faktörlerin eksik kaldığı durumlarda üniversitelerin kente etkisinin azalacağını vurgulamıştır. Işık (2008) çalışmasında, 1992 yılında kurulmuş 15 üniversitenin bulduklara kente etkilerini nüfus artışı ve göç özellikleri üzerinde incelerken; Çınar ve Emsen (2001) Atatürk Üniversitesi’nin Erzurum ilinin ekonomik ve sosyal yapısı üzerindeki etkisini; Yavuzçehre (2016) ise, Pamukkale Üniversitesi’nin Denizli kentine olan etkisini araştırmıştır.

İlgili literatüre bakıldığında üniversiteler hakkında yapılan çalışmaların üzerinde durduğu bir diğer konunun üniversitelerin tercih edilme nedenleri ile ilgili olduğu görülmektedir. Türkiye’de son yıllarda üniversite sayısındaki ciddi artış araştırmacıları söz konusu üniversitelerin tercih edilmelerinde hangi faktörlerin etkili olduğunu bulmaya itmiştir. Türkiye’de bu konu üzerinde yapılmış en kapsamlı çalışmalardan birisi Çatı, Iştar ve Özcan (2016)’ın Türkiye genelinde hazırlamış oldukları araştırmadır. Bölgelerin en fazla nüfus yoğunluğuna sahip illerinden kolayda örneklem yöntemiyle üniversite sınavına hazırlanan 1112 öğrencinin seçildiği çalışmanın sonunda, üniversite tercihlerine etki eden faktörler arasında saygınlık, imkan, kampüs ve sosyallik öne çıkmıştır.

Literatürde bir ya da daha fazla üniversitenin örneklem olarak seçilmesi ile yürütülmüş üniversitelerin tercih edilme nedenlerini belirlemeyi amaçlayan çalışmalar da bulunmaktadır. Bunlardan, Apaydın ve Kapucu (2017)’nin Akdeniz Üniversitesi ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi lisans öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırma sonucunda; üniversitenin sunmuş olduğu maddi olanaklar, yakın tanıdıklar, eğitimin maliyeti, üniversite hakkında bilgilendirme, iş olanakları, lise eğitiminin etkisi ve coğrafi konum üniversite tercihinde etkili olan faktörler olarak belirlenmiştir. Yakar, Odabaşı ve Gündeğer (2016)’ın üç farklı üniversitede (Hacettepe, Siirt ve Aksaray) yürüttükleri çalışmada ise sınav puanı, eğitim kalitesi, aile veya arkadaş çevresi ile aynı/yakın ilde olunması üniversite tercihinde etkili olan faktörler olarak öne çıkmıştır. Akar (2012)’in Uludağ, Balıkesir ve

Çanakkale'deki üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 450 öğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada; saygınlık, üniversitenin coğrafi konumu ve üniversiteyle ilgili bilgi edinilen kaynaklar temel etmenler olarak belirlenmiştir. Eren (2014) tarafından yapılan çalışmada ise, Giresun Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin üniversite tercihlerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonrasında bu faktörler; sınavdan alınan puan, üniversite ve fakültenin mevcut durumu ve sağladığı imkanlar ile kentin doğal ve beşeri özellikleri olmuştur.

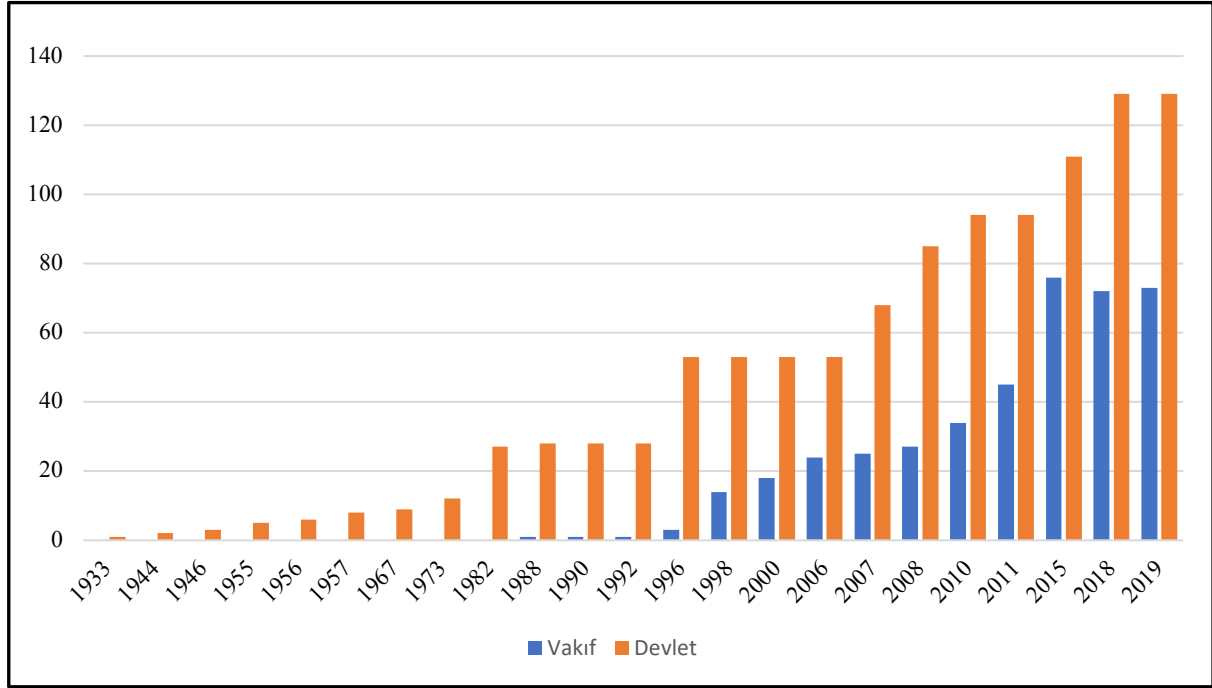
Son yıllarda Türkiye'de çok sayıda üniversitenin açılması üniversitelerin etki alanlarının belirlenmesini gerekli kılmıştır. Eğitim dışında sağlık, sosyo-kültürel ve ekonomik açılarından buldukları şehri ve bölgeyi etkileyen üniversitelerin illere göre tercih edilme durumlarının ortaya çıkarılması üniversiteleşme politikalarının belirlenmesi için önemli bir veri kaynağı olabilmektedir. Çünkü son yıllarda Dünya çapında birçok üniversitenin kendini dönüştürdüğü ve Çiftçi (2010)'nin *üçüncü kuşak üniversite* şeklinde tanımladığı girişimci ve toplumla bütünleşen üniversitelerin Türkiye'deki sayılarının artması için bu verilere ihtiyaç vardır. Ancak literatürde illere göre üniversitelerin tercih edilme durumunu konu alan az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan olan ve Günel (2019) tarafından hazırlanan araştırmada, öğrenci tercihlerine göre Harran Üniversitesi Coğrafya Bölümü'nün etki alanındaki değişimler belirlenmiştir. Çalışmada 2005 - 2019 yılları karşılaştırılmış, bölüme gelen öğrencilerin illere göre dağılımının 18 ilden 11 ile düştüğü ortaya çıkarılmış ve bunun temel nedeni olarak Türkiye'de coğrafya bölüm sayısının artışı gösterilmiştir.

2. Türkiye'de Üniversiteleşme ve Manisa Celal Bayar Üniversitesi

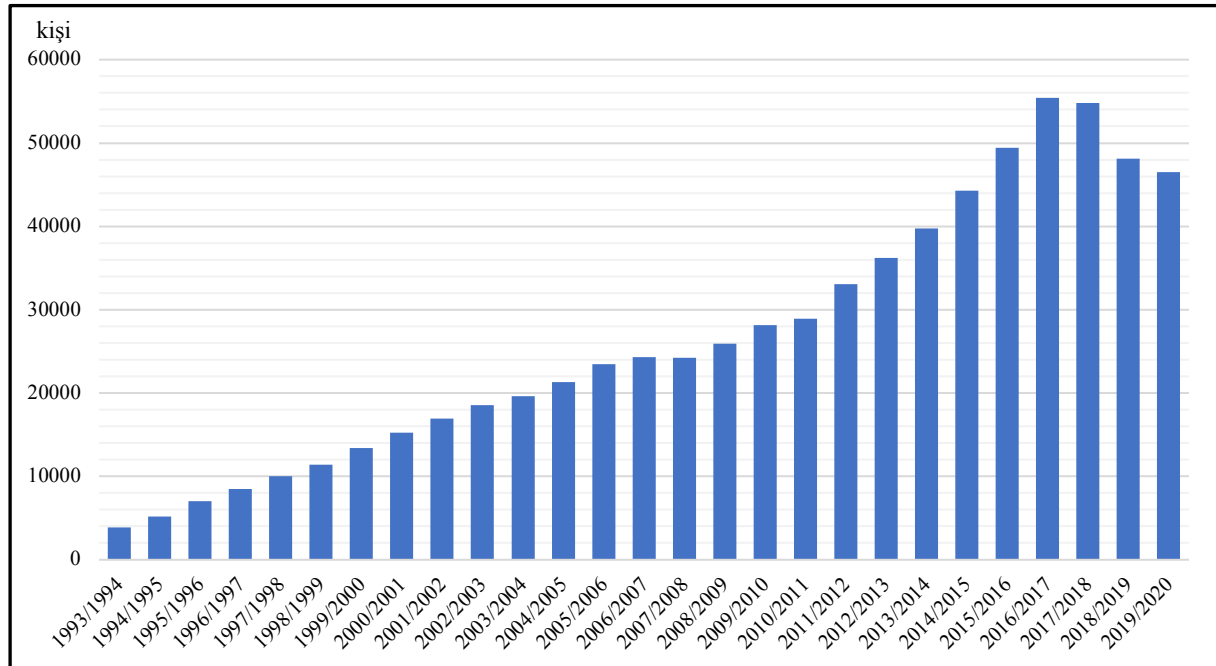
Nüfus artış hızına paralel genç nüfus oranının da yükselmesi Türkiye'de üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısının da artmasına neden olmuştur. Üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısının artması Türkiye'de üniversiteleşme hareketini de hızlandırmıştır. İlk olarak 1933 yılında İstanbul Üniversitesi'nin kurulması ile başlayan Türkiye'de üniversiteleşme hareketi, İstanbul Teknik Üniversitesi (1944) ve Ankara Üniversitesi (1946)'nin kurulması ile devam etmiştir. Ege Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi (1955), Orta Doğu Teknik Üniversitesi (1956), Atatürk Üniversitesi (1957), Hacettepe Üniversitesi (1967), Boğaziçi Üniversitesi (1971), Dicle Üniversitesi (1973), İnönü Üniversitesi (1975)'nin açılmasıyla devam eden Türkiye'deki üniversiteleşme hareketi; 1982 yılında kurulan Anadolu, Akdeniz, Dokuz Eylül, Trakya, Van 100. Yıl, Gazi ve Marmara üniversiteleri ile ivme kazanmıştır. Türkiye'deki üniversiteleşme hareketinin doruk noktaya çıktığı yıl ise 23 üniversitenin kurulduğu 1992 yılıdır. 1992 yılı üniversitelerin Anadolu'da yaygınlaştığı yıl olarak da dikkat çekmektedir.

2000'li yıllar Türkiye'de üniversite sayısının artması ve her ilde en az bir üniversite kurulması bakımından bir dönüm/kırılma noktası olmuştur. Bu yıllardan sonra üniversite sayısı %91,2'lik bir artışla neredeyse iki katına çıkarak 110'a ulaşmıştır (Onsekiz ve Atmaca, 2016: 651). Yıl bazında bakıldığında ise, nüfusun nisbeten az olduğu Anadolu şehirlerinde 15 üniversitenin açıldığı 2006 yılı ve "Her ilde bir üniversite" politikasının neticesiyle 18 üniversitenin kurulduğu 2007 yılı üniversiteleşme hareketinde önemli tarihlere sahiptir. 2008 - 2018 yılları arasında 31 üniversitenin faaliyete geçtiği Türkiye'de, günümüzde 73'ü vakıf 129'u devlet olmak üzere toplam 212 üniversite bulunmaktadır (YÖK, 2019a ve 2019b).

Türkiye'nin en önemli tarım, sanayi ve ticaret şehirlerinden birisi olan Manisa'da 11 Temmuz 1992 tarih ve 21282 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 3837 sayılı kanun ile kurulan Celal Bayar Üniversitesi'nin adı 2016 yılında kabul edilen Torba Kanun Tasarısı ile Manisa Celal Bayar Üniversitesi (MCBÜ) olarak değişmiştir. Üniversite kurulmadan önce il içerisinde bulunan Ege Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlı birimler üniversitenin temelini oluşturmuştur. Günümüzde 14 fakülte, 2 yüksekokulu, 15 meslek yüksekokulu, 3 enstitü, 29 araştırma merkezi olmak üzere toplam 63 birim ile eğitim ve öğretime devam eden MCBÜ'de 2019/2020 eğitim – öğretim yılı itibarıyla toplam 46.525 öğrenci bulunmaktadır (Şekil 2).



Şekil 1: Türkiye’de üniversite sayılarındaki değişim.
Kaynak: YÖK, 2019a ve 2019b’den yararlanılarak hazırlanmıştır.



Şekil 2: MCBÜ’deki öğrenci sayılarındaki değişim (1992 – 2019).
Kaynak: MCBÜ (2019).

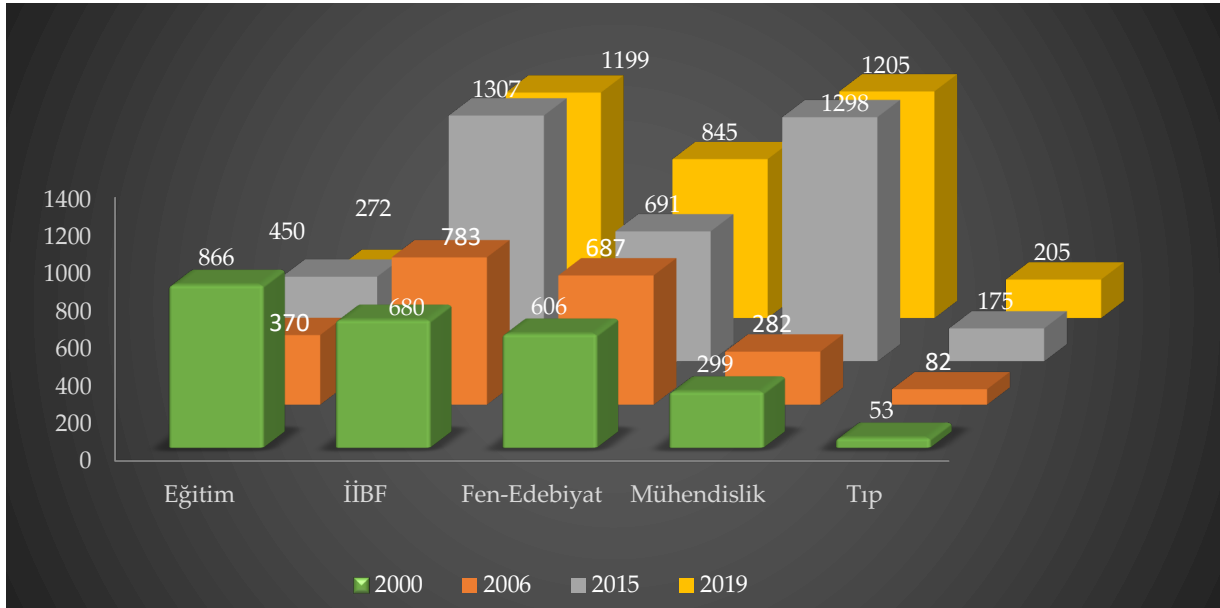
3. Amaç ve Yöntem

Türkiye, üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısının artmasına paralel olarak niceliksel açıdan istediği üniversiteleşme hedefine ulaşmış görünmektedir. Ancak üzerinde durulan başka bir konu ise üniversitelerin niteliksel kalitesinin artırılmasıdır. Bu amaçla 2015 yılında YÖK tarafından üniversitelerin ihtisaslaşmasını amaçlayan “Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Projesi” başlatılmıştır. Bu projede çeşitli bakanlıklar ve kurumlar ile yapılan işbirliği neticesinde üniversitelerin belirli alanlarda uzmanlaşması

hedeflenmiştir. Üniversitelerin yalnızca deneyimli, yetenekli ve uzman insanların yetiştirildiği değil aynı zamanda "cazibe merkezleri" haline getirilmesi ile üniversitenin bulunduğu bölgeye yetenekli insanların çekilmesinin kolaylaşmasını (YÖK, 2018) amaçlayan bu proje ile üniversitelerde niteliksel gelişimin sağlanacağı düşünülmektedir.

Günümüzde sınırlı sayıda üniversitenin ihtisaslaşma programına dahil olmasına rağmen bu sayının artırılması beklenmektedir. Üniversitelerin ihtisaslaşmasının önünün açılması ise o üniversitenin *etki alanının* belirlenmesine bağlıdır. Üniversitelerin bulunduğu bölgeye ve kente hangi etkilerinin olduğunun belirlenmesinin yanında; o üniversiteye yerleşen öğrencilerin hangi illerde ikamet ettiğinin ortaya çıkarılması ile elde edilecek etki alanı üniversitelerin niteliklerinin artırılmasında kullanılacak önemli bir parametre olacaktır.

Bu çalışma (MCBÜ)'nün lisans düzeyindeki etki alanını belirlemeyi amaçlamıştır. Bölgesinde hatırı sayılır bir önemi olan Manisa; bir sanayi kenti olmasının yanında aynı zamanda tarım ve ticaret kentidir. İlerdeki tek üniversite durumundaki MCBÜ'nün lisans düzeyindeki etki alanının ve bu alandaki değişimin belirlenmesi çalışmanın temel hedefidir. Bu amaç doğrultusunda MCBÜ'ye belirlenen yıllarda kayıt olan birinci sınıf öğrencilerinin nüfusa kayıtlı oldukları illerin yıllara göre nasıl bir değişim gösterdiği ortaya konulmuştur. Çalışmanın temel verilerini Yükseköğretim Program Atlası (YÖKAtlas)'ndan ve MCBÜ'den alınan sayısal veriler oluşturmuştur. Hedeflenen amaç doğrultusunda lisans düzeyinde öğrenci alımının gerçekleştiği belirli fakülteler seçilmiştir. Fakülte seçiminde ise, üniversite bünyesinde en çok öğrencinin alındığı fakülteler göz önüne alınmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler, Eğitim, Fen – Edebiyat, Mühendislik ve Tıp fakültelerinin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettikleri iller 2000, 2006, 2015 ve 2019 yılları baz alınarak belirlenmiştir (Şekil 3). Seçilen yılların belirlenmesinde üniversiteleşme hareketi kapsamında yeni açılan üniversite sayısının fazla olduğu yıllar dikkate alınmıştır. Elde edilen veriler, ArcGIS 10.4.1 yazılımı kullanılarak sayısallaştırılmış ve çeşitli haritalar ile üniversitenin etki alanındaki değişim ortaya konulmuştur. Tüm sınıflar düzeyinde ve fakülte/yüksekokul bazında çok sayıda verinin işlenmesindeki zorluklar nedeniyle çalışma belirli fakülte ve sınıf bazında yürütülmüştür. Bu durum çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.



Şekil 3: Çalışmada temel veri olarak kullanılan birinci sınıfa kayıtlı öğrenci sayılarının değişimi.
Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).

4. Bulgular

Fakülte Bazında Etki Alanındaki Değişim

Manisa Celal Bayar Üniversitesi'nin etki alanındaki değişimin belirlenmesi için üniversite bütününde en çok öğrenci alan ve lisans düzeyinde eğitim veren fakülteler baz alınmıştır. Bu kapsamda Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Tıp Fakültesi'nin 2000, 2006, 2015 ve 2019 yıllarında bu fakültelerin lisans programlarının birinci sınıfına kayıtlı olan öğrencilerin ikamet ettiği

iller belirlenmiştir. Belirlenen illerin Türkiye haritası üzerinde dağılımları verilerek üniversitenin fakülte bazlı etki alanındaki değişim ortaya konulmuştur.

Eğitim Fakültesi

Manisa'nın Demirci ilçesi sınırlarında bulunan Eğitim Fakültesi, 1964 yılında *İlk Öğretmen Okulu* olarak açılmış ve 1976 yılına kadar da *Öğretmen Lisesi* şeklinde öğrenci alımına devam etmiştir. Bu dönemden sonra *öğretmen okulu ve eğitim enstitüsü* adını almış ve iki yıllık eğitim enstitüsünü bünyesine katmıştır. 1976-1980 yılları arasında sadece eğitim enstitüsüne öğrenci alımının yapıldığı okul, 1982'de Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi'ne bağlanarak *Eğitim Yüksekokulu* adını almıştır. 1989/1990 eğitim-öğretim yılından itibaren öğretim süresi 4 yıla çıkarılan okul, 1992 yılında fakülteye dönüştürülmüş ve Celal Bayar Üniversitesi'nin açılması ile üniversitenin ilk fakültelerinden birisi olmuştur (Eğitim Fakültesi, 2014)

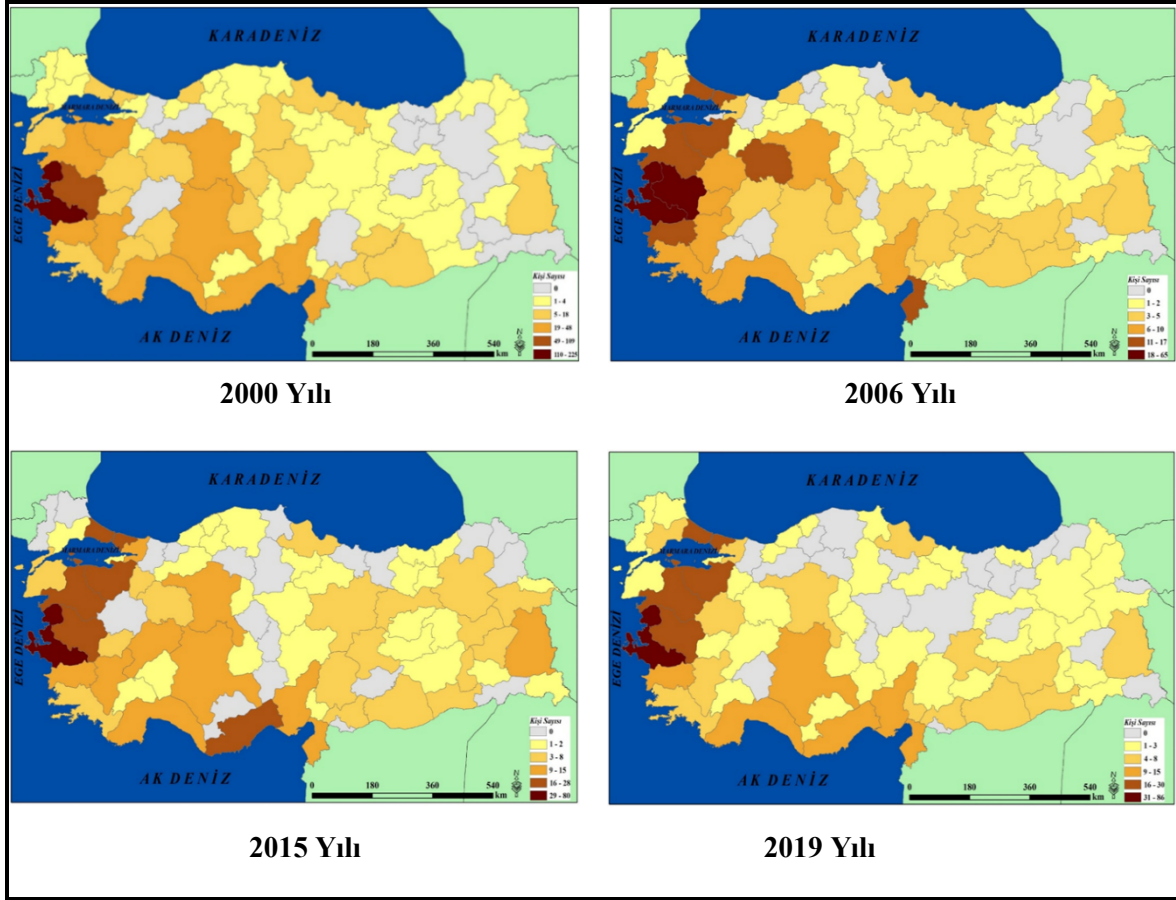
Tablo 1, yıllar bazında Eğitim Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Tüm yıllarda kayıt yapan öğrencilerin en çok ikamet ettiği ilin İzmir olduğu fakültede, ikinci ve üçüncü sıradaki illerde değişiklik söz konusudur. 2000, 2006 ve 2019 yıllarında ikinci sırada olan Manisa, 2015 yılında İstanbul'dan sonra üçüncü sırada yer almıştır. 2000 ve 2006 yılında üçüncü sırada bulunan Balıkesir ise, 2015 ve 2019 yıllarında bu sıralamada yer almamıştır.

Tablo 1: Eğitim Fakültesi'ne kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin ikamet ettiği ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	225
	Manisa	109
	Balıkesir	48
2006	İzmir	65
	Manisa	40
	Balıkesir	17
2015	İzmir	80
	İstanbul	28
	Manisa	26
2019	İzmir	42
	Manisa	15
	İstanbul	18

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).

Şekil 4, Eğitim Fakültesi'ne kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği illerin dağılımını yıl bazında göstermektedir. Tüm yıllarda İzmir, Manisa ve diğer komşu illerde gelen öğrencilerin yoğunlukta olduğu fakültede; 2000 yılında 16, 2006 yılında 13, 2015 yılında 20 ve 2019 yılında 23 ilden hiçbir öğrenci fakülteye kayıt yaptırmamıştır.



Şekil 4: Eğitim Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet illerinin yıllara göre değişimi.

Fen-Edebiyat Fakültesi

Fen-Edebiyat Fakültesi 1992 yılında 3837 Sayılı Yasa ile kurulmuş ve 1993-1994 eğitim – öğretim yılında ilk kez öğrenci alımı yapmıştır. Fakülte ilk etapta Biyoloji, Fizik, Kimya, Matematik, Tarih, Türk Dili ve Edebiyatı bölümlerinde eğitim verilirken; sonraki yıllarda açılan İngiliz Dili ve Edebiyatı, Sanat Tarihi, Arkeoloji, Sosyoloji, Felsefe ve Mütercim Tercümanlık bölümlerinde de öğrenci alımı gerçekleşmiştir.

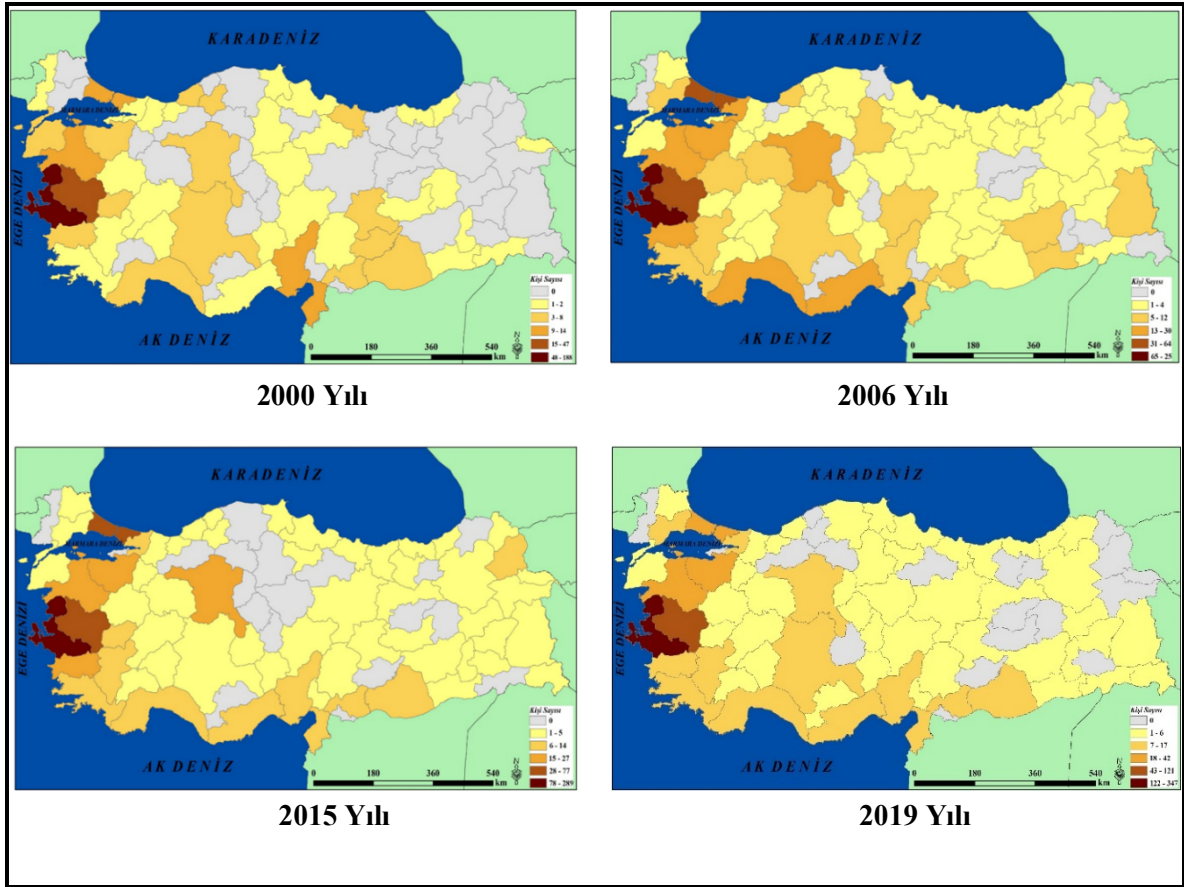
Tablo 2, yıllar bazında Fen-Edebiyat Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Tüm yıllarda kayıt yapan öğrencilerin en çok ikamet ettiği ilin İzmir olduğu fakülte, ikinci il Manisa olmuştur. 2006 ve 2015 yıllarında İstanbul'un üçüncü sırada yer aldığı listede, 2000 yılında Adana; 2019 yılında ise 42 öğrenci ile Bursa ve Balıkesir illeri üçüncü sırada yer almıştır.

Şekil 5, Fen-Edebiyat Fakültesi'ne kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği illerin dağılımını yıl bazında göstermektedir. Tüm yıllarda İzmir, Manisa ve Ege Bölgesi'ndeki diğer illerde gelen öğrencilerin yoğunlukta olduğu fakülte; 2000 yılında 34, 2006 yılında 10, 2015 yılında 19 ve 2019 yılında 20 ilden hiçbir öğrenci faküteye kayıt yaptırmamıştır.

Tablo 2: Fen – Edebiyat Fakültesi'ne kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin ikamet ettiği ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	188
	Manisa	47
	Adana	14
2006	İzmir	225
	Manisa	64
	İstanbul	56
2015	İzmir	289
	Manisa	77
	İstanbul	47
2019	İzmir	347
	Manisa	121
	Balıkesir/Bursa	42

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).



Şekil 5: Fen-Edebiyat Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet illerinin yıllara göre değişimi.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF)

Manisa'nın ilk yükseköğretim kurumu olan İİBF, 1975 yılında *Muhasebe Ön lisans Yüksekokulu* olarak eğitim hizmetine başlamıştır. 1977-78 eğitim-öğretim yılında adı *Maliye Muhasebe Yüksekokulu* olarak değiştirilerek lisans düzeyinde eğitim vermeye başlayan okul, 1987 yılında çıkarılan kanun ile Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlanmış ve Manisa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi adını almıştır. 1992 tarihinde çıkarılan 3837 sayılı kanun ile kurulan Celal Bayar Üniversitesi'ne dâhil edilen fakülte, üniversitenin kurucu fakültelerinden olma özelliğine sahiptir (İİBF, 2014).

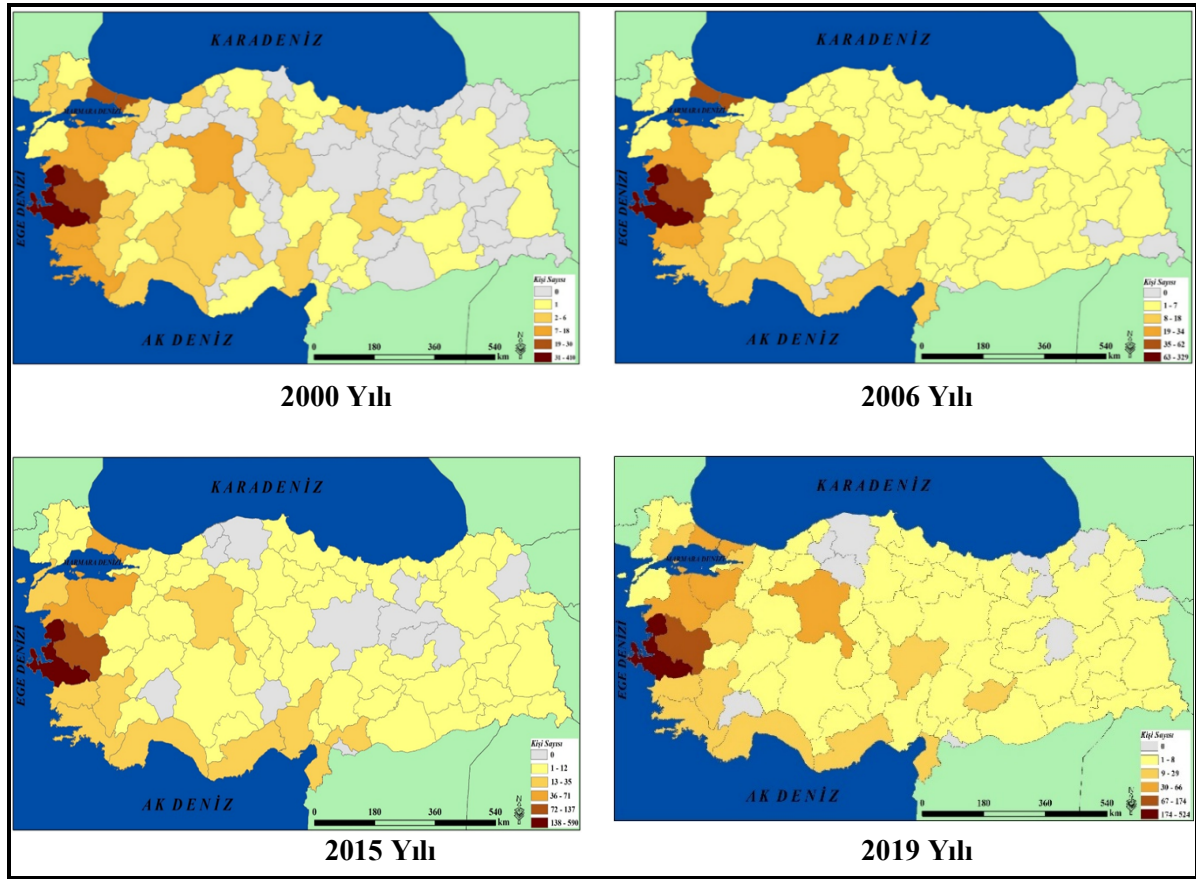
Tablo 3, yıllar bazında İİBF'nin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Tüm yıllarda kayıt yapan öğrencilerin en çok ikamet ettiği ilin İzmir olduğu fakültede, ikinci ve üçüncü sıradaki illerde değişiklik söz konusudur. 2000, 2015 ve 2019 yıllarında ikinci sırada olan Manisa, 2006 yılında ise İstanbul'dan sonra üçüncü sırada yer almıştır.

Tablo 3: İİBF'ye kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin ikamet ettiği ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	410
	Manisa	30
	İstanbul	24
2006	İzmir	329
	İstanbul	62
	Manisa	61
2015	İzmir	590
	Manisa	137
	İstanbul	71
2019	İzmir	486
	Manisa	124
	İstanbul	64

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).

Şekil 6, İİBF'ye kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği illerin dağılımını yıl bazında göstermektedir. İİBF, Eğitim Fakültesi ve Fen- Edebiyat Fakültesi'nin aksine, 2000 yılı hariç olmak üzere verilen tüm yıllarda Türkiye'nin birçok ilinden kayıt yaptırmış öğrencinin bulunması ile dikkat çekmektedir. Tüm yıllarda İzmir, Manisa ve Ege Bölgesi'ndeki diğer illerde gelen öğrencilerin yoğunlukta olduğu fakültede; 2000 yılında 36, 2006 yılında 12, 2015 yılında 12 ve 2019 yılında 10 ilden hiçbir öğrenci fakülteye kayıt yaptırmamıştır.



Şekil 6: İİBF'nin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet illerinin yıllara göre değişimi.

Mühendislik Fakültesi (MF)

Mühendislik Fakültesi, MCBÜ bünyesinde 1992 yılında 3837 sayılı yasayla kurulmuş ve 1993/1994 eğitim – öğretim yılında öğrenci olarak eğitim ve öğretime başlamıştır. İlk olarak makine mühendisliği, inşaat mühendisliği ve gıda mühendisliği bölümlerinde eğitim hizmetinin verildiği fakültede, sonraki dönemlerde biyomühendislik, bilgisayar mühendisliği, elektrik-elektronik mühendisliği, endüstri mühendisliği, gıda mühendisliği, inşaat mühendisliği, makine mühendisliği ve metalürji ve malzeme mühendisliği programlarının da açılmasıyla eğitim verilen bölüm sayısı artmıştır.

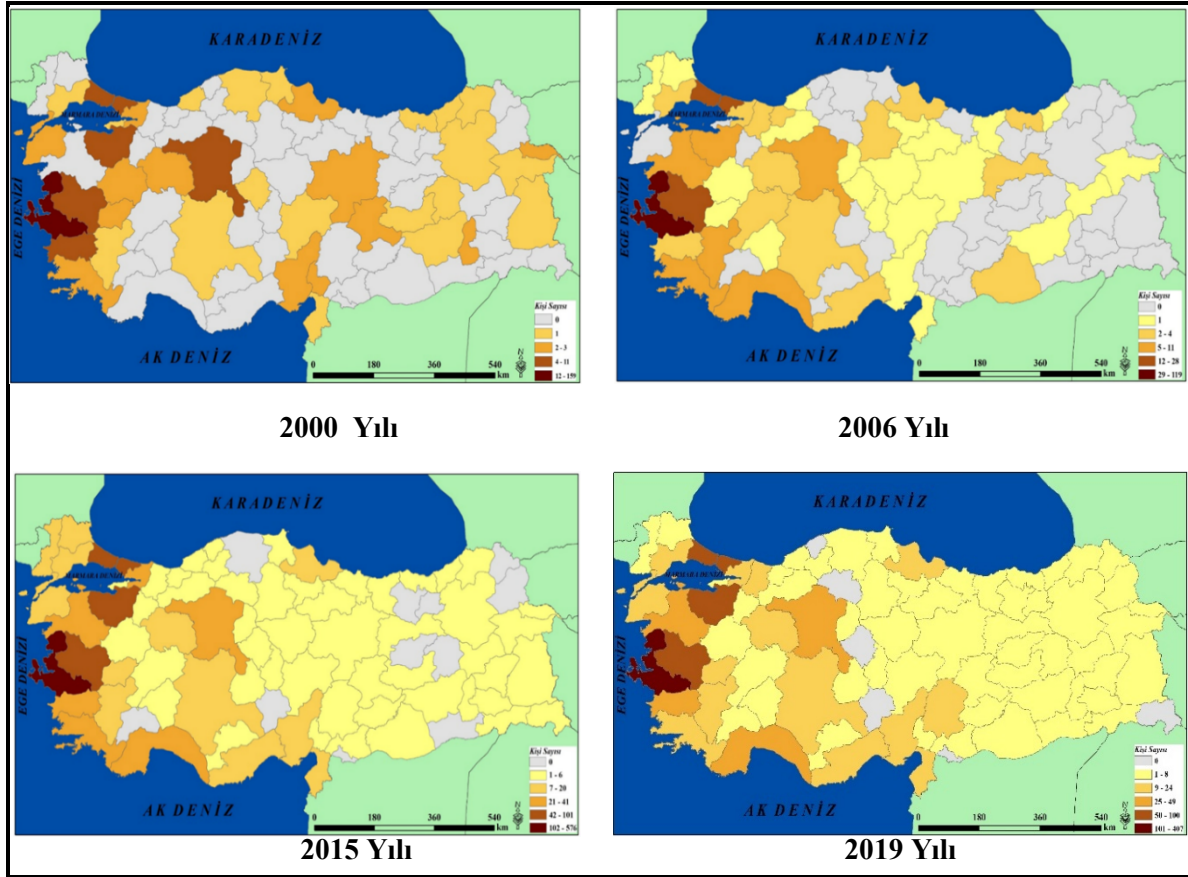
Tablo 4, yıllar bazında Mühendislik Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Tüm yıllarda kayıt yapan öğrencilerin en çok ikamet ettiği il İzmir olmuştur. Üniversitenin bulunduğu Manisa, 2000 ve 2006 yıllarında tabloda ikinci sırada yer alırken, 2015 ve 2019 yıllarında ilk üç il arasına girememiştir. 2015 yılında İstanbul ikinci ve Bursa'nın üçüncü sırada yer aldığı listede, 2019 yılında Bursa ikinci sırada, İstanbul ise üçüncü sırada yer almıştır.

Şekil 7, Mühensilik Fakültesi'ne kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği illerin dağılımını yıl bazında göstermektedir. Tüm yıllarda İzmir, Manisa illeri ile Ege Bölgesi ve Marmara Bölgesi'ndeki diğer illerde gelen öğrencilerin yoğunlukta olduğu fakültede; 2000 yılında 44, 2006 yılında 37, 2015 yılında 11 ve 2019 yılında 6 ilden hiçbir öğrenci fakülteye kayıt yaptırmamıştır.

Tablo 4: MF'ye kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin ikamet ettiği ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	159
	Manisa	11
	Bursa	10
2006	İzmir	119
	İstanbul	28
	Manisa	22
2015	İzmir	576
	İstanbul	101
	Bursa	89
2019	İzmir	407
	Bursa	100
	İstanbul	98

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).



Şekil 7: Mühendislik Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet illerinin yıllara göre değişimi.

Tıp Fakültesi

MCBÜ bünyesinde bulunan Tıp Fakültesi, 03.07.1992 tarihinde kabul edilen 3837 sayılı yasa ile kurulmuş ve 1995/1996 eğitim – öğretim yılında 21 öğrenci ile eğitim öğretime başlamıştır. Temel Tıp, Dahili Tıp Bilimleri ve Cerrahi Tıp Bilimleri bölümleri bulunan Tıp Fakültesi bünyesinde toplam 43 ana bilim dalı ve 31 bilim dalı bulunmaktadır. Tıp Fakültesi’nde eğitim-öğretim hizmetlerinin yanında fakülteye bağlı Hafsa Sultan Hastanesi ile de Manisa ili sınırlarındaki ilçelerin yanında çevre il ve ilçelere sağlık hizmeti verilmektedir. Bu durum Tıp Fakültesi’nin üniversite içerisinde ayrı bir önem kazanmasını sağlamıştır.

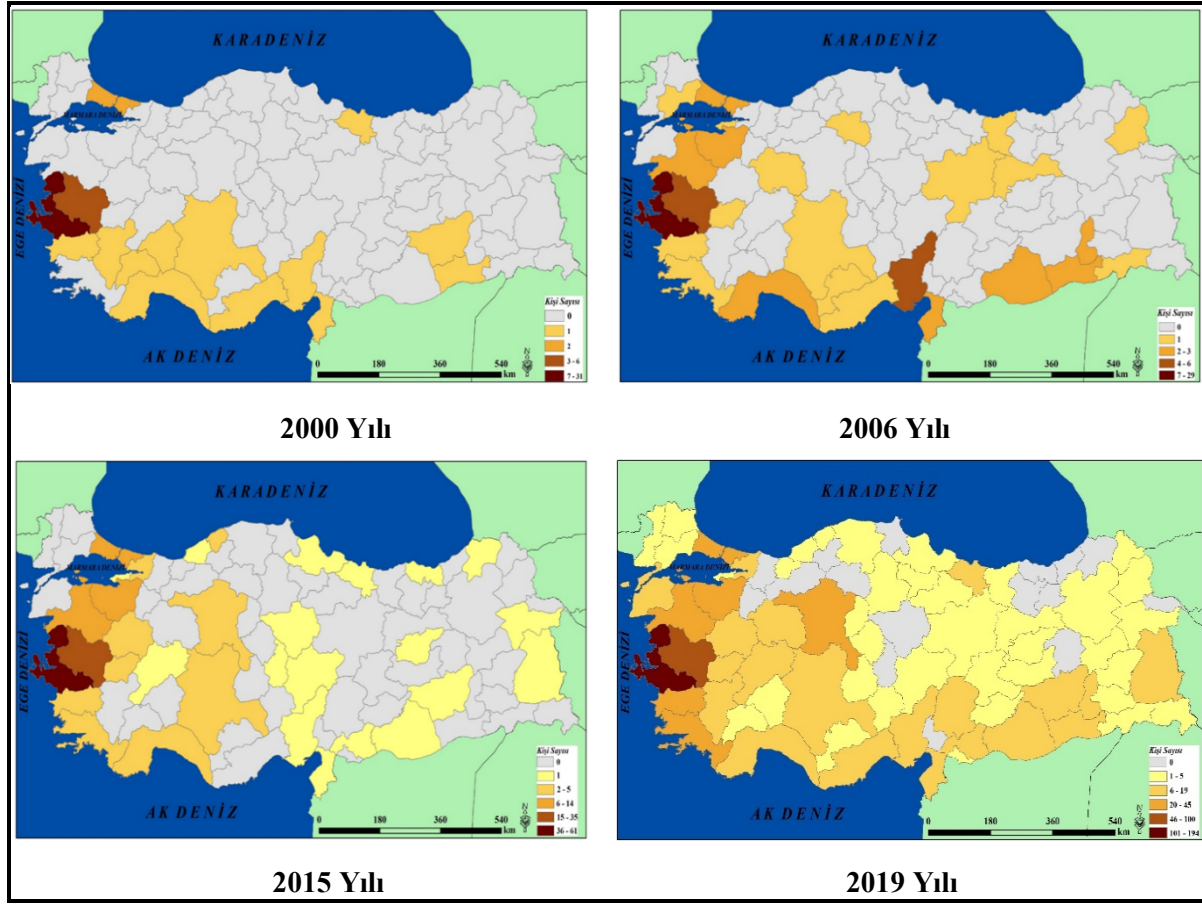
Tablo 5, yıllar bazında Tıp Fakültesi’nin birinci sınıfına kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Tüm yıllarda kayıt yapan öğrencilerin en çok ikamet ettiği il İzmir olmuştur. Üniversitenin bulunduğu Manisa, tüm yıllarında tabloda ikinci sırada yer alırken, üçüncü olan il yıllara göre değişiklik göstermiştir. 2000 yılında İstanbul üçüncü sırada yer alırken, 2006 yılında Adana, 2015 ve 2019 yıllarında ise Bursa üçüncü sırada yer almıştır.

Tablo 5: Tıp Fakültesi’ne kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin ikamet ettiği ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	31
	Manisa	6
	İstanbul	2
2006	İzmir	29
	Manisa	6
	Adana	5
2015	İzmir	65
	Manisa	31
	Bursa	14
2019	İzmir	194
	Manisa	100
	Bursa	45

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).

Şekil 8, Tıp Fakültesi’ne kayıt yaptıran öğrencilerin ikamet ettiği illerin dağılımını yıl bazında göstermektedir. Tüm yıllarda İzmir ve Manisa’da ikamet eden öğrencilerin yoğunlukta olduğu fakülte; 2000 yılında 65, 2006 yılında 55, 2015 yılında 49 ve 2019 yılında 16 ilden hiçbir öğrenci fakülteye kayıt yaptırmamıştır. Fakültenin kurulduğu ilk yıllarda ikamet adresine göre kayıt yaptırmayan öğrencilerin bulunduğu il sayısının diğer fakültele kıyasla yüksek olmasını, fakültenin kontenjanlarının azlığı ile açıklamak mümkündür.



Şekil 8: Tıp Fakültesi'nin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet illerinin yıllara göre değişimi.

Yıl Bazında Toplam Öğrenci Sayısına Göre Etki Alanındaki Değişim

MCBÜ'nün birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin ikamet ettiği illere göre etki alanındaki değişim yıl bazında da ele alınmıştır. Bu kapsamda örnek veri olarak incelenen 2000, 2006, 2015 ve 2019 yıllarında örneklem olarak seçilen fakültelerin birinci sınıfına kayıtlı öğrencilerin toplam sayısı üzerinden bir inceleme yapılmıştır.

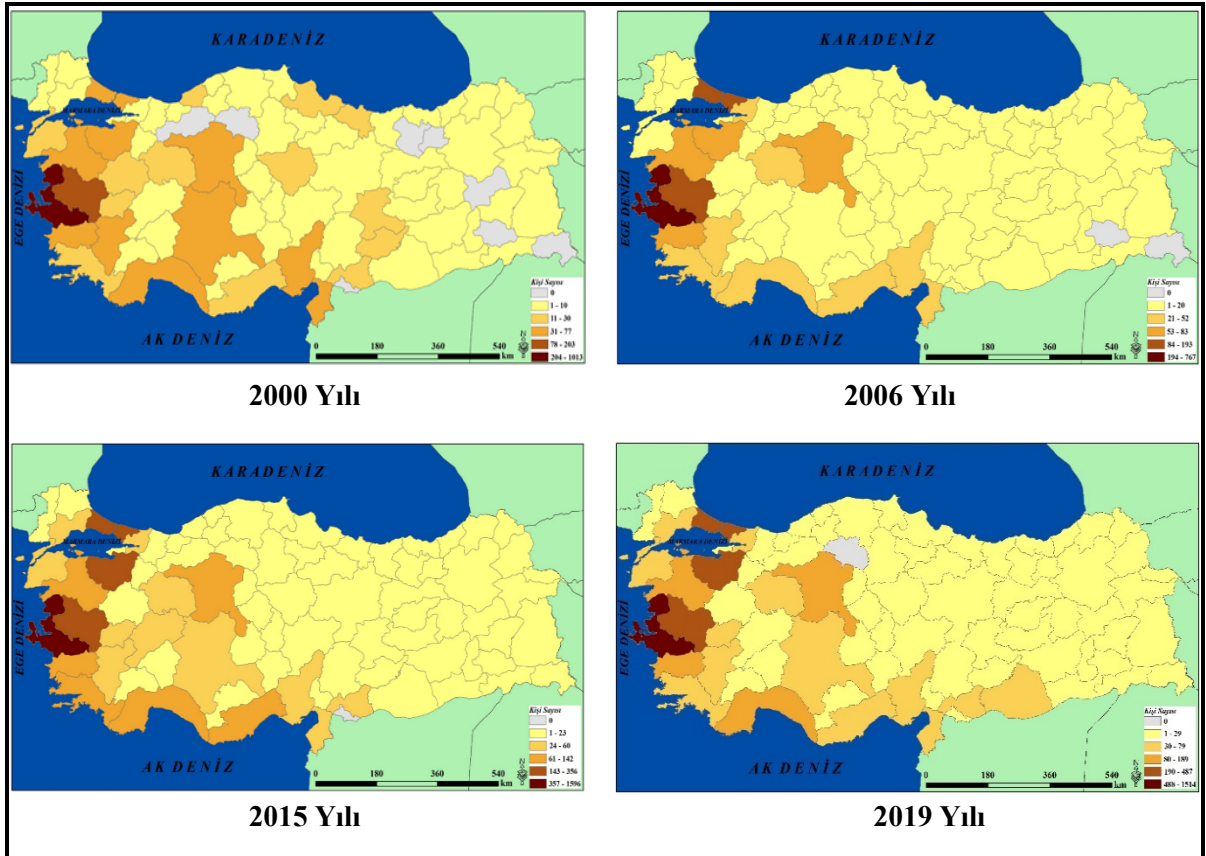
Tablo 6, Eğitim Fakültesi, Fen – Edebiyat Fakültesi, İİBF, Mühendislik Fakültesi ve Tıp Fakültesi'nin birinci sınıfına 2000, 2006, 2015 ve 2019 yıllarında kayıt yaptıran öğrencilerin en çok ikamet ettiği ilk üç ili göstermektedir. Verilen tüm yıllarda İzmir'in açık ara birinci sırada olduğu tabloda, üniversitenin içinde bulunduğu il durumundaki Manisa ise, tüm yıllarda ikinci sıradadır. 2000 yılında üçüncü sırada olan Balıkesir diğer yıllarda ilk üç içinde yer almazken; İstanbul 2006 ve 2015 yıllarında ise üçüncü sıradadır.

Şekil 10, belirlenen fakültelerin birinci sınıfındaki öğrencilerin ikamet illerine göre etki alanındaki değişimi göstermektedir. Tüm yıllarda bakıldığında üniversitenin bulunduğu Ege Bölgesi'ndeki iller ile Marmara Bölgesi'ndeki illerde (İstanbul, Balıkesir, Bursa) ikamet eden eden öğrencilerin ağırlığı görülmektedir. 2000 yılında belirlenen fakülteye öğrenci kaydının olmadığı 8 il bulunurken, bu sayı 2006 yılında iki, 2015 ve 2019 yıllarında ise bir olmuştur.

Tablo 6: Yıl bazında belirlenen fakültelerin birinci sınıfındaki öğrencilerin ikamet yerine göre ilk üç il

Yıllar	İller	Öğrenci Sayısı
2000	İzmir	1013
	Manisa	203
	Balıkesir	77
2006	İzmir	767
	Manisa	193
	İstanbul	160
2015	İzmir	1391
	Manisa	356
	İstanbul	255
2019	İzmir	1514
	Manisa	487
	Bursa	252

Kaynak: YÖKAtlas (2019); MCBÜ (2019).



Şekil 9: Belirlenen fakültelerin birinci sınıfındaki öğrencilerin ikamet illerine göre etki alanındaki değişimi.

5. Tartışma ve Sonuç

Üniversite kavramı şüphesiz ki çok boyutlu ele alınması gereken bir kavramdır. Bunun temelinde ise üniversitelerin sadece eğitim görevi bulunan kurumlar olmaması yer alır. Eğitim, sağlık, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel vb. birçok yönden buldukları şehri, bölgeyi ya da ülkeyi etkileyebilme potansiyelleri olan üniversiteler, bu haliyle önde gelen eğitim kurumları olmayı hak ederler. Bugün gelişmesini tamamlamış, ekonomik ve sosyal refahını gerçekleştirmiş ülkelerin bu özelliklerini kazanmasında sağlam bir üniversite alt yapılarının olması etkili olmuştur. Bu açıdan bakıldığında, ülkelerinin gelişmişlik seviyelerini artırmaya çalışan devletlerin de üniversiteleşmeye ve üniversite eğitimine önem vermeleri bir zorunluluk haline gelmiştir.

Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkenin de ekonomik ve sosyal refahını artırmasının en önemli yolu hiç şüphesiz kaliteli bir üniversite eğitiminden geçmektedir. Sürekli artış eğiliminde olan nüfusu, genç ve dinamik nüfus potansiyelinin yüksekliği Türkiye’de üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısının da artmasına neden olmuştur. Üniversite eğitimi almak isteyen kişi sayısındaki artış, Türkiye’de birçok hükümetin niceliksek olarak üniversite sayısının artırmaya yönelik politika benimsemesine neden olmuştur. Bu politikaların sonucu olarak 1980’li yıllara kadar 30’dan daha az olan üniversite sayısı, günümüzde vakıf ve devlet üniversitelerindeki artışla birlikte 212’ye çıkmıştır.

“Her ile bir üniversite politikası” modeli ile niceliksel açıdan üniversite hedefine ulaşılmış gözükten Türkiye’de, bu durumun bazı sonuçları olmuştur. Yalçıntaş ve Akkaya (2019), bu politikanın sonucu olarak ortaya çıkan durumu *akademik enflasyonu* şeklinde tanımlar. Akademik enflasyonu, üniversite mezunlarının arzu ettikleri pozisyon ve ücretin dışında göreceli daha düşük seviyelerde çalışması olarak tanımlayan yazarlar, bu durumun *genç işsizler* sorununun kaynağı olduğunu ifade eder. Bağcı (2018) ise, üniversitelerin niceliksel artışlarının sonucunu farklı bir açıdan ele almış ve eğitim düzeyinin işsizlik üzerindeki etkisini gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin literatür açısından bir karşılaştırmasını yapmıştır. Çalışma sonunda gelişmiş ülkelerde eğitim düzeyi artarken işsizliğin azaldığı, ancak gelişmekte olan ülkelerde ise eğitim düzeyi arttıkça işsizliğin de arttığı ifade edilmiştir. İncelenen literatür doğrultusunda bu durumun nedenleri üzerinde duran yazar, gelişmekte olan ülkelerde eğitim sistemi ile ekonomik politikaların birlikte ele alınmasının bu sorunun çözümü olabileceğini ifade etmiştir. Arap (2010) ise, üniversite sayısının artışı farklı bir açıdan ele almıştır. Yeni açılan üniversitelerin olumlu ve olumsuz sonuçlarını literatür açısından inceleyen yazar, üniversitelerin sayısının ve kuruldukları bölgenin belirlenmesinde üniversitelerin içinde yaşadıkları toplumsal yapıyla uyumunun önemi üzerinde durmuştur.

Üniversitelerin sayısındaki bu denli artışın olumsuz sonuçlarından birisi de öğrencilerin yeterli öğretim elemanının olmadığı, derslik, laboratuvar gibi alt yapı sorunlarının olduğu ve her türlü sosyo-kültürel ihtiyaçlarını giderebileceği tesislerin yetersiz olduğu üniversitelerde eğitim görmeleridir. Şüphesiz bu durum ilerleyen dönemlerde, nitelikli üniversite eğitimini önünde bir engel olarak ortaya çıkabilecektir. Bu sorunun çözümü için YÖK’ün başlattığı üniversitelerin ihtisaslaşmasını amaçlayan projeler önemli bir adımdır. Niceliksel olarak sayısı artan üniversitelerin niteliksel açıdan gelişmesini amaçlayan bu ve benzeri projelerin önümüzdeki dönemlerde meyvesini vereceği beklenmektedir.

Türkiye’de üniversite sayısının bu denli artması beraberinde üniversitelerin öğrenciler tarafından seçilmesinde hangi faktörlerin etkili olduğu sorusunu da gündeme getirmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde belirtildiği gibi öğrencilerin üniversite tercihlerinde sınav puanı, üniversitenin olanakları ve eğitim kalitesi, bulunan ile yakınlık ve coğrafi konum ile akrabalara/tanıdık kişilere yakınlık gibi faktörlerin öğrenci tercihlerinde etkisi vardır.

MCBÜ’nün yıllar içerisindeki etki alanındaki değişimi öğrenci tercihlerine göre belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada örneklem olarak lisans eğitimi veren Eğitim, Fen-Edebiyat, İİBF, Mühendislik ve Tıp fakülteleri seçilmiştir. 2000, 2006, 2015 ve 2019 yılların belirlenen fakültelerin birinci sınıfına kayıt olan öğrencilerin, ikamet ettikleri iller üzerinden üniversitenin etki alanı fakülte bazında ve yıllar bazında ele alınmıştır. Çalışma sonunda MCBÜ’yü tercih eden öğrenciler arasında hem fakülteler hem de yıl bazında ele alındığında İzmir’de ikamet edenlerin ilk sırada olduğu görülür. Açık ara her dönemde birinci sırada yer alan İzmir’e coğrafi olarak yakınlık, MCBÜ’nün bu ilde yaşayan öğrenciler için tercih edilmesinde önemli bir etken olarak görülmektedir. Üniversitenin il sınırları içerisinde bulunduğu Manisa ili ise, fakülteler bazında bakıldığında Mühendislik Fakültesi dışındaki tüm fakültelerden ilk üç sırada yer alırken (çoğunlukla ikinci sırada), Mühendislik Fakültesi’nde ise 2000 ve 2006 yıllarında ilk üç il içerisinde iken, 2015 ve 2019 yıllarında ise ilk üç arasında yer almamıştır. Yıl bazında incelendiğinde Manisa’nın tüm yıllarda İzmir’den sonra ikinci sırada yer alıyor olması, üniversitenin tercihinde

coğrafi konumun önemli bir etken olduğunu göstermektedir. İstanbul, Bursa ve Balıkesir'in fakülte ve yıl bazında farklı dönemlerde ilk üç il arasında yer alması, üniversitenin coğrafi konumunun öğrenci tercihinde rolünün büyük olduğunu göstermektedir.

Tüm bu veriler dikkate alındığında MCBÜ'nün etki alanının öğrenci tercihleri açısından bakıldığında, üniversitenin bulunduğu Ege Bölgesi'nin dışında nispeten yakın durumundaki Marmara Bölgesi ve Akdeniz Bölgesi ile sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Her ne kadar Türkiye'nin farklı illerinden üniversiteyi tercih edip kayıt yaptırmış öğrencilerin olduğunu görmek mümkünse de bu illerdeki öğrenci sayısı belirtilen bölgelerdeki illerle kıyaslandığında sınırlı kalmıştır. Bu durum, MCBÜ'nün YÖK'ün uygulamaya çalıştığı bölgesel kalkınma odaklı misyon farklılaşmasını ve ihtisaslaşmayı amaçlayan proje için uygun bir zemini olduğunu göstermektedir. Özellikle Tıp Fakültesi ile bölgesinde etkili ve sözü geçen bir üniversite durumundaki MCBÜ'nün diğer fakülteler açısından da bir potansiyelinin olması, üniversitenin bölgedeki ağırlığını artırabileceğinin göstergedir.

Tüm bunlar ile birlikte bu çalışmanın üniversitenin etki alanını sadece üniversiteyi tercih eden öğrencilerin ikamet illerine göre belirlediği göz önüne alınmalıdır. Üniversitenin etki alanının daha kapsamlı ortaya çıkarılabilmesi için öğrencilerin MCBÜ'yü tercih etmelerinde hangi faktörlerin etkili olduğunu belirlemeye yönelik çalışmaların yapılmasına ihtiyaç vardır.

Kaynakça

- Aliagaoglu, A. ve Uzun, A. (2017). Üniversite öğrencilerinin şehir imajlarına yönelik bir araştırma: Balıkesir Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (1), 39 – 58.
- Akar, C. (2012). Üniversite seçimini etkileyen faktörler: iktisadi ve idari bilimler öğrencileri üzerine bir çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7 (1), 97-120
- Apaydın, Ç. ve Kapucu, M. S. (2017). Üniversiteyi tercih etme, akademik itibar ve sosyal etkinlik arasındaki ilişki: Akdeniz ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi lisans öğrencileri örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 23 (2), 199-222.
- Arap, K. S (2010). Türkiye yeni üniversitelerine kavuşurken: Türkiye'de yeni üniversiteler ve kuruluş gerekçeleri, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65 (1), 1-29.
- Atik, H. (1999). Üniversitelerin yerel ekonomiye katkıları: Teori ve Erciyes Üniversitesi üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 15, 99-111
- Aydemir, S. E. (1994). *Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin kent ve bölge ekonomisine doğrudan ve dolaylı ekonomik etkileri*, Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi, 195-210.
- Bağcı, E. (2018). Eğitimi düzeyinin işsizlik üzerindeki etkisi: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3 (1). 348 – 358.
- Çatı, K., İstar, E. ve Özcan, H. (2016). Üniversite tercihlerine etki eden faktörlerin incelenmesi: Türkiye genelinde bir alan araştırması. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6 (2), 163-177
- Çınar, R. ve Emsen, Ö. S. (2001). Eğitim ve iktisadi gelişme: Atatürk Üniversitesi'nin Erzurum il ekonomisi ve sosyal yapısı üzerindeki etkileri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1-2, 91 – 104.
- Çiftçi, M. (2010). Girişimci üniversite ve üçüncü kuşak üniversiteler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 27, 341-348.
- Çokgezen, M. ve Altun, T. (2018). *Üniversitelerin Bölge Ekonomisine Katkısı ve "Her İle Bir Üniversite" Politikası: Türkiye'ye İlişkin Çalışmalar Üzerinden Kısa Bir Değerlendirme*, Bölgesel Kalkınma ve Bölge Bilimi Üzerine Yazılar içinde (s. 307-318), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Eğitim Fakültesi (2014). *İlköğretmen okulundan Eğitim Fakültesi'ne*. <https://egitim.mcbu.edu.tr/fakulte/2019tanitim.31270.tr.html> adresinden alınmıştır (E.T.18.02.2020).
- Erdem, A. R. (2013). Bilgi toplumunda üniversitenin değişen rolleri ve görevleri. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(2):109-120
- Eren, Ş. (2014). *Üniversite öğrencilerinin yer seçimlerinde etkili olan faktörler: Giresun Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi örneği*. Türkiye Coğrafyacılar Derneği II. Uluslararası Coğrafya Kongresi (4-6 Haziran 2014), Bildiri Kitabı, Muğla.

- Gültekin, N., Çelik, A. ve Nas, Z. (2008). Üniversitelerin kuruldukları kente katkıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (24), 264-269.
- Günel, V. (2019). Öğrenci tercihlerine göre Harran Üniversitesi Coğrafya Bölümünün etki alanındaki değişim (2005-2019). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12 (68). 358-378.
- Işık, Ş. (2008). Türkiye’de üniversiteleşmenin kentleşme üzerine etkileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (3), 159-181.
- İİBF (2014). *Tarihçemiz*. <https://iibf.mcbu.edu.tr/fakulte/tarihcemiz.195.tr.html> adresinden alınmıştır (22.02.2020).
- MCBÜ (2019). *Öğrenci kayıt bilgileri*. MCBÜ Öğrenci İşleri, Manisa.
- MCBÜ (2020). *Genel öğrenci sayıları*. http://ogrencisleri.cbu.edu.tr/db_images/site_400/file/OgrenciSayilari/genel_ogrenci_sayilari.pdf adresinden alındı (E.T. 14.02.2020).
- Onsekiz, D. ve Atmaca, İ. (2016). *Öğrencileşen kentlerde konut sorununun yeniden tanımlanması: Uşak kenti örneği*. 4. Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi, 20-22 Ekim 2016, İstanbul, Türkiye, Oturum IX A, Kentsel Hizmetler ve Kalkınma, s.649-660.
- Öztürk, S., Torun, İ. ve Öztürk, Y. (2011). Anadolu’da kurulan üniversitelerin illerin sosyo-ekonomik yapılarına katkıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (16). 145-158.
- Sargın, S. (2007). Türkiye’de üniversitelerin gelişim süreci ve bölgesel dağılımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (5), 133-150.
- Yakar, L., Odabaş, M., Gündeğer, C. (2016). Üniversite öğrencilerinin üniversiteyi seçme nedenlerinin ikilikarşılaştırma yöntemiyle ölçeklenmesi (Hacettepe, Siirt ve Aksaray Üniversiteleri örneği). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 38, 189-200.
- Yalçıntaş, A. ve Akkaya, B. (2019). Türkiye’de akademik enflasyon: “Her İle Bir Üniversite Politikası” sonrasında Türk Yükseköğretim Sistemi, *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 74 (3), 789 – 810.
- Yavuzçehre, P. S. (2016). Üniversitelerin kentlerine etkileri: Denizli Pamukkale Üniversitesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 21 (1), 235-250.
- TDK (2019). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alındı (E.T.24.01.2020).
- Toprak, M. A. (2012). Mekânsal planlama politikaları ve kentlerin sosyo-ekonomik durumu ışığında Türkiye’de "üniversiteleşme" süreci. *Ege Coğrafya Dergisi*, 21(2), 1-23.
- YÖK (2018). *Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı*. <https://bolgeselkalkinma.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/ihtisaslasma-kapsaminda-5-yeni-daha-universite-belirlendi.aspx> adresinden alındı (E.T. 15.01.2020).
- YÖK (2019a). *Türkiye Yükseköğretim Sistemi*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2019/Higher_Education_in_Turkey_2019_tr.pdf adresinden alınmıştır (E.T. 17.01.2020).
- YÖK (2019b). *Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alındı (E.T. 17.01.2020).
- YÖK Atlas (2019). Manisa Celal Bayar Üniversitesi’ndeki Lisans Programları. <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-univ.php?u=1025> adresinden alındı (E.T. 18.01.2020).